

mellékereset ki-
kik, bárhol lakó jó-
u uraknak. Pályá-
ársasági helyigé-
ba küldendő.

án, angol, francia,
magyar fordítások,
k (cégeknek hónap-
rvények, periratok,
nyos, műszaki, köz-
gi, irodalmi cikkek
asolások, sokszoro-
Dr. Mandel, Strada
v. Kötő-u.) 3. Tele-

indennemű

nyvkrötő

ákat a leggye-
bbtól a legdisze-
bbig készít a

olcsóbb

ár mellett

au Dezső

kötő, Str. Avram
(v. Petőfi-u.) 20.

férfiöltöny közép-
re eladó, Erzsébet-
útszint

erfekt német,
án és magyar

yors- és

épirónót

könyvelésben

rtas, keres ko-
ári gyárvala-
azonnali belé-
e. Irásbeli aján-
e, referenciák
előléssel „Al-
5” jelige alatt
lf Mossehoz
aj, küldendő

szakácsnét azon-
pésre keresek. —
iadóban,

n levő süllyesztő

arrógép eladó. —

Strada Baron L.

assai-u.) 3. ajtó 11.

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

11

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Es. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
nyáron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 május 30 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 120 szám

5687 Ijjár 28

Jól kalkulált-e Anglia?

Anglia igen helyes kereskedelmi érzékről tett tanúbizonyságot annak idején, amikor a bolsevizmustól rettegő államok közül elsőnek vette fel a gazdasági érintkezést Oroszországgal. Ez a döntőjelentőségű lépés, amely később elhatározó befolyású lett más államok állásfoglalására is, azon a fjlődéstani elgondoláson alapult, hogy Európa nem tud megenni Oroszország nélkül sem a gabona- és nyersanyag-ellátás, sem pedig az iparcikkek értékesítése szempontjából. Kisebbs-nagyobb zökkenőktől eltekintve, ez a gazdasági kapcsolat egyre szélesebb lett és amikor a többi államok elszegényedve és eladósodva rájöttek azokra a lehetőségekre, amelyeket elszalasztottak a szovjet elismerésének megadásával, Anglia már megkereste a maga tekintélyes hasznát az orosz üzleteken.

És most ugyanez a józan Anglia minden politikai és gazdasági kapcsolatot, amelyet az utóbbi évek során, egykori legjobb barátainak félretelásával, fáradtsággal és pénzzel épített ki, a nagytőke, a nehézipar és a munkásság, sőt a liberális gondokozású polgári tömegek nagyrésznél öszinte akarata ellenére, megszakított. Moszkvában, legalább is a hivatalos körök, nem veszik tragikusan ezt a szakítást, mert egyfelől biznak az ellentétek közeli elsimulásában, másfelől pedig azért, mert az Oroszországi üzletekre régóta aspiráló Amerika, Németország, Olaszország, sőt Franciaország minden bizonnyal igyekezni fognak Anglia visszavonulását kihasználni és az Oroszországban rejlő lehetőségeket a maguk javára kiaknázni. Az oroszok nem minden alap nélkül hiszik azt, hogy a konfliktusból egyedül Anglia fog vesztesen kikerülni, amely Keleten meglazult helyzeténél fogva nem nélkülözheti a határtalan orosz piacot. Elismerik, hogy Oroszországnak is szüksége van Angliára és ennek megfelelően a moszkvai kormány a szakítás ellenére az angol cégekkel szemben vállalt kötelezettségeket kereskedői korrektséggel akarja teljesíteni, nehogy megnehezítse a későbbi megegyezést. Ettől a nyitott ajtóól eltekintve azonban, Oroszországnak módjában áll ugy az exportját, mint az importját más államokra berendezni.

Oroszországnak tulajdonképpen 15 milliárd aranyrubelre van szüksége a legközelebbi husz esztendőben tervezett investálásokhoz, amelyekből a mezőgazdasági és ipari termelés fellendülését várja. Ezt az összeget most Amerikától reméli megkapni a szovjet, miután ismeri a két angol-szász hatalom között a kínai problémában és a háborus tartozások kérdésében beállott hívős viszonyt. Különben is Amerikában ma olyan nagy a pénzbőség, hogy az ottani bankok, de a nagytőke is szívesen bocsátja majd rendelkezésére Oroszországnak a maga fölöslegeit, amelyeknek ebben a hatalmas államban a legjobb jövedelmezőségük biztosítva van. Ugyanez áll a németekre is, akik már mostan tekintélyes pozíciót biztosítottak maguknak az orosz gazdasági vérkeringésben. Olaszország, amelytől Anglia most bizonyos mértékben eltávolodott, ugyancsak összeegyeztetőnek tartja expanzív gazdasági programjával az orosz orientációt, Franciaország viszont, bár még habozik, a cári adósságok visszafizetésének reményében fog Moszkvának rendelkezésére állani a szükséges hitelek folyósításában.

Azért persze Angliának is meg van a maga számítása. Az a kérdés, hogy ez egyszer nem-e tévedett Baldwin kereskedő-ceruzája. Az uralmon levő konzervatív rezsim arra kalkulál, hogy a szovjettől mégis idegenkedő többi államok segítségével, ha csak rövid időre is, gaz-

dasági és pénzügyi bloká alá helyezi Oroszországot. Ebben az esetben az a helyzet állhat elő, hogy az oroszok nem tudják majd értékesíteni termésküket, amelyből pedig minden szükségletüket fedezték eddig. A paraszt gabonáért kapott cipőt, ruhát és gazdasági gépeket, amit ezután természetesen nem fog kapni, ha sikerül a blokádot megvalósítani. A fokozódó kereslet, illetve az áruhiány természetesen drágaságot fog előidézni, másfelől pedig megfelelő hitel hiányában a pillanatnyi beruházásokhoz szükséges összegek előteremtésére a szovjetkormány kénytelen lesz megindítani az adóprést. Mindkét jelenség a lakosság elégtelenségét fogja maga után vonni. Az angolok számolnak azzal, hogy milliók fognak tönkre-

menni, amíg Londonnak sikerül ilyen lassú folyamattal Moszkvát térdrekenyszeríteni.

Angliának ez a szívós hadjárata nem a bolsevizmus ellen irányul. Hiszen ez a veszedelem sokkal fenyegetőbb volt annak idején, amikor elsőnek elismerte a szovjetet. Az anyagilag jól szituált Anglia nem a bolsevizmustól fél, hanem a hivatalos Oroszország feltámadt imperialista politikájától, amely ugy területileg, mint pénzügyileg veszélyezteti a brit világbirodalom keleti pozícióját. Nehéz jóslásokba bocsátkozni, hogy ebből a küzdelemből egyáltalán kerülhet-e ki győztesként akármelyik fél is, mert Oroszország ebben a defenzívában feltétlenül kénytelen lesz sarkalatos programjainak egy részét feladni, ha szövetségesekre akar támaszkodni, Anglia viszont gazdasági téren olyan vérvesztést szenvedhet, amely esetleges győzelmet pyrrhusi győzelemmé teszi. (d. e.)

Megfíltották a tanároknak, hogy ajándékokat fogadjanak el növendékeiktől

A közoktatásügyi minisztérium körrendelete a középiskolákhoz

(Bucuresti-Bukarest, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatásügyi minisztérium az utóbbi időben az egyes tankerületi inspektorátusok útján arról értesült, hogy igen sok iskolában erősen lábrakapott az a szokás, hogy a növendékek különböző ajándékokkal fejezik ki figyelmességüket tanáraikkal szemben.

A közoktatásügyi minisztérium, amely véget akar vetni ezeknek az állapotoknak, ma egy körrendeletet küldött az összes középiskoláknak, amelyben a következőket rendeli el:

1. Tilos a tanároknak ajándéktárgyakat elfogadni. Ha az ajándékok egy diák adja egy bizonyos tanárnak, ugy annak elfogadása valamivel többet jelent, mint hivatásához méltatlan

izléstelenséget és fegyelmi eljárást vonhat maga után. Nem vétetnek ki az ajándéktárgyak kategóriájából virágcsokrok sem, kivéve, ha azokat a növendékek az osztályterem diszitására hozzák, rem pedig ajándékol a tanárnak.

2. Hasonlóképpen tilos ajándékokat hozni a tanároknak névnapokon, vagy más családi ünnepek napján is.

3. Ajándékokat hozni a tanároknak csak két esetben van megengedve és pedig: a) ha a tanár végleg visszavonul a közoktatástól és b) ha más iskolába helyezik át. De még ezekben a kivételes esetekben is szigorúan tilos az iskola, akár adminisztratív, akár oktató testületének gyűjtést rendezni a növendékek között.

Mussolini ötmillió olaszt akar fegyverbe állítani a „döntő pillanatban“

A Duce ismét tulzó imperialista beszédet mondott

Róma, május 28. Hosszu hallgatás után Mussolini a tegnapi nap folyamán ismét fulmináns beszédet mondott a római kamarában, amely hemzseg a fenyegető kitételektől és a békére törekvős lázas erőfeszítései közepette a a legszélsőségesebb imperialista szólammokkal van telítve.

Mussolini beszédében a locarnoi paktummal foglalkozott, kijelentve, hogy a locarnoi paktum ma már annyira veszített jelentőségéből s annyira gyenge, hogy valósággal a kagyló hangjának tűnik fel, amely az óceán hullámainak dörgésével akar versenyezni.

Mindenesetre érdekes és jellemző tünet, hogy Mussolini, aki pár hónappal ezelőtt a legfeltűnőbbben kezdeményezte az olasz-német barátsági paktum megkötését, beszédében ma a legélesebben támadta Németországot, arra való hivatkozással, hogy az acélszakosok szövetségének két héttel ezelőtt lezajlott berlini tüntetése ismét a pán-germanista szellem feléledését jelenti, amelynek az a programja, hogy Németország Rigától Triesztig terjessze ki határait.

Beszéde további részében Mussolini azon meglepő nézetének adott kifejezést, hogy a fascizmus uralma állandó kormányzati formája lesz Itáliának s ő maga személyesen még vagy tíz-tizenöt évig kénytelen lesz kormányon maradni, mert egyelőre nem született meg az a nagy férfiú, akit méltó utódként látna a fas-

cizmus éln.

Majd kijelentette, hogy Olaszországnak mindent el kell követnie arra, hogy bármely pillanatban ötmillió embert állíthasson fegyverbe. Az olasz tengerészetet és hadiflottát — mint mondotta — annyira kell fejleszteni, hogy a repülőgépek és motorok zsvajva minden zajt tulkiabálhasson s az olasz repülők szárnyai, mint hajdan Xerxes hadainak nyilai, elhomályosíthassák a napot.

Természetesen ehhez a fellengző kijelentéshez egy megfelelő Herodotoszra is szüksége volna Mussolininek, aki miként Xerxes hirhedt kijelentését, feljegyezhesse azt a jövendő számára.

— Boris bolgár király külföldi utja. Szófiából jelentik: Boris király a választások után azonnal meglátogatja Rómát, Párist és Londont. Az utazás hivatalos jellegű lesz.

— Bethlen informáltatta magát a klinikai huspanamáról. Budapestről jelentik: A tegnapi minisztertanácsban Bethlen miniszterelnök Bartha rendőrtanácsossal informáltatta magát a klinikai panamáról. A rendőrtanácsos átnyújtotta Bethlennek azt a nyugtát, amelyet egyik letartóztatott adott át a nyomozás vezetőjének s amelyen harminc személy van felsorolva, akik szintén részeseek a panamában.

Frischmann: a mosolygó chaszid

Öt éve annak, hogy David Frischmann meghalt. A nagy Mester kezéből kihullott a hegedű és a mi fülünkben már csak muzsikájának visszhangja zeng.

Frischmann egyedülálló jelenség volt az új-heber irodalomban, mert az új generáció szemében nemcsak kritikus és különböző irodalmi műfajok zseniális megteremtője volt, hanem ennél valami fenségesebb: fenomén, melynek rejtélyét ember még meg nem fejtette — aminthogy ember még nem hatolt be évezredek fenmaradásunk talányának megfejtéséig. Tem tudom elképzelni, hogyan nézne ki az új heber irodalom Frischmann nélkül. Nem az elbeszélő művész és kiváltságos kritikusról beszélnek, aki a csüggedő, tetrvágyát vesztett ifjuság lelkébe új munkát kicsiholó energiát öntött, hanem Frischmannról, a mosolygós művészéről. Egy vénhebd nép, kinek hátát és lelkét a galuth keservei megörnyesítették, amely elfelejtett nevetni még a mult meszeségeiben, kinek vándorlása elterelték figyelmét a természet és az élet gyönyöreiről — ha egy ilyen nép megérlel az átmeneti korszakban, az ijedség és kétségbeesés korszakában egy ilyen kacagó művészt, mint David Frischmann, aki az élet visszasságait sajátos szellemi ostromhúttal megrója — hát nem csodálatos jelenség ez, amely méltán ejt gondolkodóba bennünket? ...

Frischmann nem sokat sajátított el az idegen irodalmakból. Csak fordításain látszik meg a modern európai irodalom hatása, de eredeti alkotásai — dacára a modern európai formának — a zsidó eredetiség jegyét viselik magukon. Frischmann a lodzi „zsidó-uca“ neveltje, amikor a zsidó néplelket szemléli, nem ismeri Mendele Mochér Szaferim maró gunyját, sem Jozsef Chaim Brenner gyűlölködő haragját és fájdalmait. A zsidó nép benső életében nem ismer ő csak szeretetet és mosolyt — mosolyt, amely krisztálytisza forrásból ered: a derűtségből és a tiszta látásból: s a nép szentségeire úgy tekint, mint a saját személyére — népe Istenének személyére, amelyben ő jámborul hisz és egész életén keresztül vonzódott hozzá rejtett epedéssel:

„A zsidóság az örök Igazságot hirdető tanával az egyedüli nép a mi korszakunkban, amely csak azért maradt továbbra is a történelem színterén, hogy óvást emeljen az emberek kegyetlensége ellen és minden percben tárja fel előttük az Igazság sérelmeit, akkor, amikor a többi népek elérték a fejlődésnek azt a fokát, hogy az Igazságot elavult fogalom gyanánt kuszóbbolták ki az életből. Az Igazság érzése, amely napjainkban már csak a zsidók szívében lángol, olyan mint az égő gyertya a hálószobában, ami némelykor egyáltalán nem kellemes a szemnek, mert nem enged aludni. Ki tudja, nem-e ez az oka annak a rejtett gyűlöletnek, amelyet az egész világ érez a zsidó nép iránt, aki Igazságot terjesztő tanával megakadályozza az új történelem menetét. Dobjátok ki ezt az akadályt!”

Ilyen forró és viharzó érzéssel beszélt Frischmann, a mosoly művésze a zsidóságról és a zsidóság erejéről a világban; ezért volt olyan csodálatos az a harmónia, melyet rejtett kéz szőtt Frischmann és a nép széles tömegei között. A heber olvasó különösen szerette Frischmann elmélkedéséért, amely mindig kitűnő megnyilvánulása volt a zsidó eszritnek. „A művészet vidám — mondotta egyszer Schiller — mert megszabadítja az embert a tendenciáktól és felemeli őt a szemlélet tiszta légkörébe.” Ilyen vidám művész volt Frischmann is. Az ő humoreszkje mindig naplótüredék volt, intim naplója a mosoly művészenek, kinek szívét az élet összes hullámai verdesik és minden élet-megnyilvánuláshoz benső szálak fűzik, mert mind-egyikben látja gondolatainak jeleit és mindannyian anyagát képezik mondanivalójának.

Még rá akarok mutatni Frischmann egyéniségének oly karakterisztikus oldalára: a chaszid Frischmannra. Ő nem chaszid az áhítatos önkivület értelmében, hanem a chaszidizmusban rejlő optimizmus értelmében. Ez az optimizmus részint az élet-örömből, a könnyed és vig kedélyből, részint a lemondás okoskodásából fakad; ez a kohelethi okoskodás, amely dicséri a halottakat, akik már elhaltak és azokat, akik még nem születtek s mindazonáltal szíve mélyéből ujjong az életnek; ez az

a specifikus zsidó okoskodás, amely elég jól tudja, hogy „elvégre az ember nem fogja megtalálni azt a művet, amit Isten kezdetől végig alkotott“ s mindazonáltal, vagy talán éppen ezért „köteles az ember örvendezni és jól cselekedni az életben“ ... Koldus és vidám teremtések — örvendeznek. Talán azt kérde: honnan ez az öröm? Azt a feleletet kapod: nem baj. Legyen az ember elégedett és élvezze az életet.

Ugyanezt az optimizmust látjuk a következő jól ismert anekdotában: Vándorlása közben találkozott egyszer egy chaszid egy zsidó emberrel, aki kétségbeesve gyászolt e szakasz miatt: „Porból lettünk és porrá leszünk“. Azt mondta neki a chaszid: te balga! minek e sirás? Ha az irás azt mondaná, hogy aranyból lettünk és porrá leszünk, ugy megérteném kétségbeesésedet, de miután az Irás szerint a földből vétettél és a földbe kerülés s közben ehetsz étvágygal, ihatsz „lechajim“-t és

LINDBERG

olyan harisnyában repülte át az oceánt, amilyent

SIPOS 187 leiért

árusít minden sportkedvelő egyének. Vigyázzon a címre: SIPOS — Cluj

Calea Reg. Ferdinand 8.

markolhatsz „sirajim“-ot a caddiknál — Isten éltesse százhusz esztendeig — mondd te magad — vesztis valamit az Örökkévaló világában, hogy gyászolsz és kesegsz? ... Schön Dezső.

Egy 16 éves szélhámosnő, két fiatalkoru befőrő és egy örült cseléd lány a rendőrségen

(Cluj-Kolozsvár, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályán ma délelőtt — hosszú szélcsend után — ismét összegyűltek az akták. Ugy kell ezt érteni, hogy a bünyügyi osztályt hosszú ideig mindennapos apró-cseprő bünyügek, tyuklopások, ezer lejjel megszökö cselédek, könnyű szélhámosságok foglalkoztatták, amelyek sokkal jelentéktelenebbek és sokkal mindennaposabbak, semminthogy az újság nyilvánossága elé kíváncznának. Ma délelőtt azonban néhány olyan figura fordult meg e szomorú szobákban, akik felé érdeklődéssel fordulhat nemcsak a bünyügek pszichológusa, nemcsak az újságíró, — aki hivatalból érdeklődik minden iránt, — de az olvasó is, ha már elsiklott az angol-orosz konfliktus kétségtelenül nagyobb horderejű problémái fölött.

Megörült 900 lej miatt

Egy cseléd lány az — első, akit már a kora délelőtti órákban bekísért valamelyik kerületi kapitányságról egy rendőr. Hosszu aranyos szőke haja lobog feje körül, fehér patyolat-bluz van rajta, kék perka szoknya, cipője nincs. Első pillantásra semmi különösét sem fedezhetsz fel rajta, de ha arcába pillantasz, minden bizonynyal visszahököszt a szeméből kicsapó különös, tétova pillantásoktól.

— rült — sugja fülünkbe részvétellel a rendőrtiszt. Elmondja, hogy a lány, aki egy kereskedőnél volt alkalmazásban, 900 lejt spórolt meg magának, amellyel nyomorgó szüleit akarta kisegíteni. A nehezen összekuporgatott pénzt azonban ismeretlen tettes ellopta és a szerencsétlen leányt az eset annyira megrendítette, hogy a pénz elvesztésének fájdalmas gondolatába beleörült.

Két nagyreményű fiatalkoru

A kép változik, két fiatalkoru betörőt hoznak fel. G. Gy. az egyik, K. J. a másik. Mind a kettő 17 éves. Az alacsonyabbik, élénk fe-

keteszemű fickó a Ferdinand király-ut 141 szám alatt egy lakatos műhelyben inaskodott. A műhelyben kulcsokat készített magának a ház padlásához és pincéjéhez, alkulcsokat is szerzett magának és a másik, bárgyu nézésű fiatalkoruval már két év óta fosztogatta a padlásokat. Üres lakások feltörésétől sem riadtak vissza. Százezer lejt meghaladja az összeg, amit a két jómadár összelopkodott, a lopott holmit értékesítették, biciklit vásároltak rajta, hosszú kirándulásokat tettek, sőt állítólag szeretőket is tartottak. Az ember megdöbben, mikor a két bűnöző élettörténetét hallgatja. A károsultak pedig egymástán vonulnak fel, egy nagy bérpalota összes lakói, akik fehérmüket, edényeket, szentet és isten tudja mi egyebet reklamálnak a két cinikusan hallgató és dacos tekintetű gyerkőctől.

A harmadik bűnöző fiatal, értelmes szemű, feltűnően széparcu kisleány, azt hinnéd, hogy egyenesen egy fehér leányszobából röppent ide, a bünyügyi osztály komor falai közé. Rövidesen kiderül róla, hogy kereskedelmi iskolai növendéknek adta ki magát, ügyvédek, kereskedőket zsarolt meg és erkölcséről egész legendákat mesélnek azok, akik előéletét ismerik. Tizenhat éves és oly cinikusan tagad és olyan kihívó szemtelenséggel mosolyog, mintha valamelyik detektívdrámából kikelt bűnöző volna. B. M.-nak hívják, de három álnevet is használt.

— Szalonkocsia berlin—hamburgi vonalon. Berlinből jelentik: Május 14-ikétől kezdve, amikor az újnyári menetrend Németországban életbelép, a berlin—hamburgi gyorsvonatokhoz szalonkocsit is kapcsolnak, amelyet az elsőosztályú jeggyel utazók minden ráfizetés nélkül igénybe vehetnek. A szalonkocsik, amelyeket eddig csak a királyi családok tagjai, vagy magasrangú hivatalnokok vehettek igénybe, egy nagy és egy kisebb teremből állnak, elegánsan berendezve, asztalokkal és székekkel.

Mozgószínházak műsora május hó 29-én

SELECT MOZGÓ

Vig özvegy

Lehár Ferenc világhírű operettje filmen. — Főszerepben Mae Murray és John Gilbert. Eredeti zenekíséret minden előadáson

Hétfőtől: Szeretlek... Főszerepben Liane Haid

URANIA MOZGÓ

Burlesk vigjáték

„Ember, ne izgasd magad!”

Főszerepben: Harold Lloyd „Ö”

Hétfőtől: A vaskezü ember. Goethe regénye nyomán.

Olcsón szépen, gyorsan, vegyileg fest tisztít Cink Cluj

Berthe

(Cluj-Kolozsvár. tudósítójától.) Pénteklőn vonattal érkezett francia tábornok, a kizsároló egyesült sztok parancsnoka a Nagyrománia megtelepítési és katonai hatóságok állomáson. P. testparancsnok, Cal rendőrprefektus, St. és Laigue gróf, kolozsvölgyiek az illusztrációról a francia konzul

Május a kö

(Bucuresti-Buc. viselőház rendkívüli emeléséről szóló törvény rendkívüli szesziszűrtviselőké elégedetpette szavazott meg azt május elsejéig

Az az alsóhá zett

„Sohasem volt a Georg

London, május 2. ügye állandó hullám mint az angol politikorántsem látszik a szakításával lezártna hogy a komplikáció

A tegnapi nap mánykörökben óriás hogy az angol minbarát szárnya, ameműködés parlamenttegnap az alsóház rendezett Rosengold ség eltávozó vezető óriási felháborodást rökben. Egyes koninterpellálni akarn meg, hogy a kiutas talos helyiségben t Rosengold egyé bucsulakomán kije many hamis bizony szovjet ellen. A ha voltak, az alsóbb háborus veszély solotta, — mint jele

Li re

Tegnap a liberá egybe, amelyen az szony megvitatása beszámolójában kije széről minden tagj másul a diplomác amelynek veszélye viszont nem látja lásponjtját, hogy a nagy lett volna, ar tett kiparirozni.

Az angol-orosz kitása Anglia rész meg a kívánt sike szerint ugyanis Co jelentette, hogy az kitása semmilyen hatja a szovjetnek

Ottava, május 2. utasította a brit in kereskedelmi képvis térjen haza.

Aszta

Berthelot tábornok Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Péntek délután négy órakor külön vonattal érkezett Kolozsvárra Berthelot francia tábornok, a német megszálló csapatokat kizárólag egyesült szövetséges és román csapatok parancsnoka volt és aki ilyenkor a mai Nagyrománia megteremtője. A tábornokot a polgári és katonai hatóságok képviselői fogadták az állomáson. Pap Danila tábornok, hadtestparancsnok, Calutiu prefektus, Crenian rendőrprefektus, Stanciu polgármesterhelyettes és Laigue gróf, kolozsvári francia konzul üdvözölték az illusztris vendéget, aki az állomásról a francia konzulátusra hajtatott.

Péntek este magasrangú katonatisztek szükebbkörű társaságának vendége volt Berthelot tábornok, ma délelőtt pedig a város adott tiszteletére bankettet a Newyork nagytermében. Itt is számos pohárköszöntő hangzott el. Délután öt órakor recepció volt a francia konzulátuson, ahol az összes polgári és katonai hatóságok képviselői megjelentek. Itt Laigue konzul, Ojai francia egyetemi tanár, Bratu professzor és Minea dr. az egyetem rektora üdvözölték Berthelot tábornokot, aki szellemes beszédben válaszolt az üdvözlésekre, Berthelot tábornok vasárnap reggel Marosvásárhelyre utazott, ahonnan folytatja útját Bukarestbe.

Május 1-től visszamenőleg folyósítják a köztisztviselők felemelt fizetéseit

(Bucuresti-Bucurest, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint azt már jelentettük, a képviselőház rendkívüli ülészakánának utolsó ülésén megszavazta a köztisztviselők fizetésének felémeléséről szóló törvényjavaslatot. A törvényhozó-testületeket ismeretesen azért hívták egybe a rendkívüli szesszióra, hogy ezt a már évek óta aktuális törvényt végül tető alá hozzák és a tisztviselők elégedettségének véget vessenek. Az új törvény, — amelyet nagy viharok közepette szavazott meg a parlament — holnap jelenik meg a hivatalos lap legújabb számában és azt május elsejéig visszamenőleg fogják alkalmazni.

Az angol munkáspárt balszárnya az alsóház éttermében bucsulakomát rendezett a szovjet ügyvivő fiszteletére

„Sohasem volt akkora a háborus veszély, mint most” mondta Rosengold. Lloyd George minden tagjában reszketve fogadta a szakítás hírére

London, május 28. Az orosz-angol szakítás ügye állandó hullámzásban tartja úgy az orosz, mint az angol politikai kedélyeket. Az ügy korántsem látszik a diplomáciai viszony megszakításával lezártnak, sőt minden jel arra vall, hogy a komplikációk csak most kezdődnek el.

A tegnapi nap folyamán a konzervatív kormánykörökben óriási izgalmat okozott az a tény, hogy az angol munkáspárt ugynevezett oroszbarát szárnya, amelyet az angol-orosz együttműködés parlamenti bizottságának neveznek, tegnap az alsóház éttermében bucsulakomát rendezett Rosengold, az orosz szovjet-ügynökség eltávozó vezetője tiszteletére. Az ünnepelés óriási felháborodást váltott ki konzervatív körökben. Egyes konzervatív képviselők hétfőn interpellálni akarnak az irányban: ki engedte meg, hogy a kiutasított orosz ügyvivők hivatalos helyiségben ünnepeljenek.

Rosengold egyébként a tiszteletré rendezett bucsulakomán kijelentette, hogy a brit kormány hamis bizonyító anyagot használt fel a szovjet ellen. A hatóságok vezetői hiszékenyek voltak, az alsóbb szervek pedig büntösök. A háborus veszély sohasem volt akkora, — mondta, — mint jelenleg.

Lloyd George minden tagjában reszketett...

Tegnap a liberális párt külön ülést hívott egybe, amelyen az angol-orosz diplomáciai viszony megvitatása került sorra. Lloyd George beszámolójában kijelentette, hogy a maga részéről minden tagjában reszketve vette tudomásul a diplomáciai viszony megszakítását, amelynek veszélyességét kénytelen elismerni, viszont nem látja be a kormányt az az álláspontját, hogy a kommunista veszély olyan nagy lett volna, amelyet csak szakításai lehetett kiparizálni.

Az angol-orosz diplomáciai viszony megszakítása Anglia részére nem mindenütt hozta meg a kívánt sikert. Washingtoni jelentések szerint ugyanis Coolidge köztársasági elnök kijelentette, hogy az angol-orosz viszony megszakítása semmilyen tekintetben sem befolyásolhatja a szovjetnek az Unióhoz való viszonyát.

Ottava, május 28. Az orosz szovjetkormány utasította a brit impériumhoz tartozó kanadai kereskedelmi képviselőjét, hogy haladéktalanul térjen haza.

Leon Blum interpellál

London, május 28. Baldwin miniszterelnök minden igyekezete arra irányul, hogy az angol közvélemény előtt igazolja az angol-orosz diplomáciai viszony megszüntetésének szükségességét. Tegnap a konzervatív angol nők kongresszusán beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy az Oroszországgal való szakítás még nem jelent háborút, azonban az angol kormány mégsem tarthatja fenn a diplomáciai viszonyt Oroszországgal, amely a civilizált országokban szokásos jogszokásokat lábbal tiporta.

Francia politikai körökben is nagy hullám-

Oroszország nagy nyugalommal fogadta a diplomáciai szakítást

Berlin, május 28. Moszkvából érkezett jelentések szerint az angol-orosz szakítás hírére az orosz sajtó egységes jelszót adott ki: hidegvér a további fejleményekkel szemben. A kormány és a gazdasági kapcsolatokban érdekelt orosz közönség álláspontjában világosan mutatkozik a tendencia, hogy mindent, ami egy későbbi gazdasági érintkezést megnehezíthet, mellőzni kell. Az „Izvesztia” követeli, hogy a szovjet-állam a szakítás ellenére, az angol cégekkel kötött üzleti megállapodásokat a legszigorúbb üzleti korrektséggel teljesítse.

A kereskedelmi népbiztos egy interjúban ugyanezt a gondolatot fejezi ki és kijelenti, hogy a két állam közötti szakítás a folyó üzletek lelkiismeretes likvidálását egyáltalán nem érinti. Az orosz kereskedelem szervezete elég erős ahhoz, hogy az exportot és importot haladéktalanul más országokra vigyék át. Az „Izvestia” és az „Economitscheskaja Shiju” úgy véli, hogy Angliának az a kísérlete, hogy Oroszországot gazdaságilag elszigetelje, nem fog sikerülni. A francia politika befolyásos tagjainál pedig meggyőződés, hogy az angol-francia gazdasági frontot állítsanak fel Oroszország ellen.

Az orosz gazdasági érdekeket védő „Economitscheskaja Shiju” nagy reményeket táplál az Egyesült-Államok és Oroszország gazdasági kapcsolata iránt. Amerika ugyanis a Kinakérdés és a háborus adósságok problémája körüli differenciák miatt elhidegült Angliától és így meg-

Jacobus
kelmefesték
gyapjú felgyapjú gyapjú
selyem felselyem kelmek
festésére
Vezérképviselő Romániában
IS KOFFLER & CO
Bucaresti Oiluz N°5

zást ver fel az angol-orosz diplomáciai viszony megszakításának ügye. A baloldali pártok élénk agitációt fejtenek ki Anglia ellen s főleg azok ellen a francia politikusok ellen, akik hangulatait próbálnak kelteni az oroszellenes orientáció mellett. Az események hatása alatt Blum szocialista képviselő interpellációt intézett a külügyminiszterhez arravonatkozólag, igaz-e, hogy Franciaország is meg akarja szakítani a diplomáciai viszonyt Oroszországgal? Briand és Poincaré elleneztek az interpellációra kért sürgősség kimondását és felvetették a bizalmi kérdést, mire Blum visszavonta az interpellációt.

Nagy tüntetés Moszkvában Anglia ellen

Berlin, május 27. Kressinszky orosz nagykövet tegnap megjelent a külügyminisztériumban és arra kérte Stresemann külügyminisztert, vegye át az orosz érdekek képviseletét Angliában. Stresemann közölte Kressinszkyval, hogy kérésére vonatkozólag pozitív választ adni nem tud, de a legrövidebb időn belül nyilatkozni fog, hogy elvállalja-e az orosz érdekek képviseletét. Német politikai körökben úgy tudják, hogy Stresemann el fogja vállalni az orosz megbízatást.

Moszkva, május 28. Mint Helsingforsba érkezett tudósítások jelentik, tegnap a pétervári angol konzulátus előtt óriási tömegek tüntettek Anglia, illetve a konzervatív kormány ellen a diplomáciai viszony megszakítása miatt.

van annak a lehetősége, hogy Angolország helyett Amerika lép az orosz gazdasági viszonylatokba. Minthogy ezidőszent a német kormány részéről alig várható Oroszországgal szemben változás az eddigi politikában, Itáliának pedig érdeke, hogy Oroszországgal továbbra is főtartsa a gazdasági élet mai állapotát, átmeneti nehézségek és megfelelő kültöldi hitel hiánya nem fogja az orosz gazdasági élet fejlődését meggátolni.

Oroszország számára nyitva áll az egész világ piaca, az angolt kivéve és ezért Oroszország várhat mindaddig, amíg a gazdasági kényszer rászoritja az angol kormányt a meggondolatlan politikai lépés revideálására.

A „Pravda”, a kommunista párt hivatalos lapja, nyugodt hangon ír és azt követeli a munkásságtól, hogy nagyobb aktivitással ellensúlyozza a munkásállam ellen alkotott újabb frontot.

— Téli hideg van Berlinben. Berlinből jelentik: Tegnap olyan hideg volt Berlinben, amilyen hidegre ebben az évszakban évtizedek óta nem emlékeznek. Az elemi iskolákban nem is volt tanítás és hazaküldték a gyermekeket, mert a központi fűtőtesteket nem lehetett olyan gyorsan rendbehozni, hogy fűteni lehetett volna. De a középiskolákban sem tartottak előadásokat, hanem a tanulóifjúság az egész délelőttöt tornázással és sporttal töltötte el.

Asztaláról soha ne hiányozzon a valódi „Familia” kenyér

1927, május 30

ERG

az oceánt, amilyent

leiert

egyénnek. Vigyáz-

S — Cluj

dinand 8.

ldiknál — Isten él-
mondó te magad —
ló világában, hogy
Schön Dezső.

atalkorú
dörségen

ánd király-ut 141
helyben inaskodott.
észített magának a
z, álkulcsokat is szer-
árgyú nézésű fiatal-
togatja a padlásokat.
sem riadtak vissza.
z összeg, amit a két
lopott holmit érték-
ak rajta, hosszú ki-
lítőlag szeretőket is
bbben, mikor a két
gatja. A károsultak
k fel, egy nagy bér-
hémüket, edénye-
megyebet reklamál-
ató és dacos tekin-

atal, értelmes szemű,
ny, azt hinnéd, hogy
szobából röppent ide,
falai közé. Rövidesen
delmi iskolai növen-
gyvédeket, kereskedő-
ről egész legendákat
tét ismerik. Tizenhat-
ad és olyan kihívó
mintha valamelyik
nőző volna. B. M.-nak
is használt.

in — hamburgi vona-
ájus 14-ikétől kezdve,
Németországban élet-
gyorsvonatokhoz sza-
nyelvet az elsőosztályu
zetés nélkül igénybe-
melyeket eddig csak a
gy magasrangú hiva-
be, egy nagy és egy
elegánsan berendezve,

29-én

erepben
en előadáson

aid

! „Ö”

regénye nyomán.

ink cluj

HUSZADIKSZÁZAD

BOLDGOK LEHETÜNK ha a jelenségeknek csak két oldala van. Boldogok lehetünk, ha a jelenségek igazságtartalma csak kétféle mond, mert rendszerint kettőnél jóval több a róluk mondható „igazságok“ száma. Minden jelenség relációban áll egy másikkal, mely elváltatja képét. Minden jelenség tükröződik egy másikban s a mi viszonyunk is mindig más a tükörképpel, az „igazsággal“, ami tudatunkban megjelenik róla...

A XX. század boldog élménye s az előző XIX. is annak a boldog élménynek a kitergetésével tette újabb és újabb felfedezéseit, hogy Európa a világosság földje s az európai emberiség a világosság földi helytartója. Az ember egyetemes műveltségének felmérhetetlen kertjében ez az „igazság“ is csak az egyik oldal. Az Európára vonatkozó „igazságnak“ van egy másik oldala is s erről az oldalról egészen más meghatározást ad már magának az Európa szónak eredeti jelentése.

Az Európa szó az asszír *Irib*, vagy *Ereb* szavakból ered s ezek képezik azt a szótörzset, melyből a görög *Erebos* szó származott. A görög *Erebos* viszont nem a megvilágított, hanem ép' ellenkezőleg, az árnyékban lévő világot jelentette. Az ázsiai, minket tehát egy más relációban látó, népek számára a mi földrésznünk tehát éppen nem a világosság, hanem a sötét...

Kedvezőtlen dolog a népszerű igazságokat bolygatni s még kedvezőtlenebb az ész megszokott utjáról letérni. Viszont az igazán minden oldalra tekintettel levő „igazságok“ megállapítása csak ilyen népszerűtlen módon fejthető fel. Az igazság mindig az ellenmondások közt mozog. Európa a világosság és sötétség földje, illetve, ami világosság van benne, az keletről jött. *Ex oriente lux* s ezt még a legmegálatkodottabb európainak is vallania kell. A világosság keletről jött s ezt a világosságot mi mindig elhomályosítottuk... Mi európaiak minden indítást és teremtő lökést, szellemi szikrát és így világosságot Ázsiától kaptunk... Az ázsiaiak már Krisztus előtt ismerték a papírt, de mi európaiak csináltuk a papírgyárakat s ezek alapján a *papiros-műveltséget*. Az ázsiaiak találták fel a puskaport, de mi csináltuk belőle, miután hatását felismertük, a dynamit és a tankot... Az ázsiaiak ismerték fel először a könyvnyomtatás lehetőségét: mi csak tovább aknáltuk és adtuk neki a mai rotációs formát. Az ázsiaiak is ismerték és használták és használják a működő szerkezeteket, de mi formáltuk át ezeket gépekké... Határtalan ut — kétségtelen.

Az igazság másik oldala azonban az, hogy az Ázsiától nyert ötleti és szellemi természeti anyagból mi csak dolgokat és árut, műveket és „értékeket“ csináltunk. „Értékeket“ — azért, mert hasznosságukkal szemben áll az emberiség az ázsiából hozott kiirthatatlan remegése bennünk s ez sem a puskaport, sem a gépeket, sem a papirost, sem a rotációs gépet, európai formában nem tudja csak nyereségnek elfogadni...

Vitathatatlan: a dolgok és áruk és „értékek“ birtokában az ember európai fajtája a föld uralkodó fajtája lett: ez az uralom azonban — s ez az igazság másik oldala, az európaiság sötét fele — *szolgaság* is, lelketlenebb a rabszolgaságnál, mert az csak a test szolgaságát jelentette s nem a lélekét és gondolatát. Az európai „értékek“ ezért elsősorban nem a lélek magasabb rendűségén, hanem a mesterségesen létrehozott dolgok működésbeli eredményein alapszanak. Ez az oka azután annak, hogy az európai kultúra elvált a lélektől és eltechnizálódott, eldologiasodott. Ez az a *Verdinglichung*, melyről a kultúra mai német bölcselői olyan mély szomorúsággal beszélnek...

EURÓPÁBAN MINDEN FOGALOM értelme és értéke is kettős, illetve paradox. A legfontosabb fogalmak egyike, mint pl. a fejlődés vagy haladás fogalma ezért tisztázatlan. A fejlődés fogalmának még a legegyszerűbb jelenségre való alkalmazása is kétes értékű. Pl.:

Barbarossa Frigyes idejében, a XII. században, ismeretlen dolog volt a hálóing viselése. VII. Károly francia király felesége volt az egyetlen francia nő a XV. század derekán, aki-

nek két hálóinge volt. Ezzel szemben a király szeretője, Ágnes Sorel, csak egy inggel rendelkezett. Még a későbbi századokban is az ing a hozományok legbecesebb kincsét képezi. 1620-ban I. Jakab, Anglia királya, egy tűz alkalmával majdnem bentégett a királyi palotában, mert az udvarhölgyek szegyletek felkelteni. A jó király ugyanis hálóing nélkül aludt. És így tovább... Egy XVI. századbeli gróf a jó modorról irt könyvecskéjében piperkőckődésnek nevezi, hogy egyesek zsebkendőt használnak orrfuváskor. A múlt század közepén a polgárfajta ember még nem viselt zsebkendőt...

Ezek a dolgok kétségtelenül a fejlődés vonalába tartoznak. De mi van e mögött a fejlődés mögött? — Mindezeknek a dolgoknak, mint hálóing, zsebkendő stb. elterjedése szoros összefüggésben van magával a gazdasági szerkezettel, mely háttérben áll. A szövőgép feltalálása előtt alig lehettek ezek a civilizációt igazoló tárgyak egyetemesen nélkülözhetetlen használati tárgyai az európai embernek. Viszont mit ér a fejlődés fogalmára vetített dicsőfény a szövőgép esetében, amikor ez az európai emberiség egy ellátott rétegének proletarizálását jelentette s ezzel kapcsolatban megindulását annak a világtörténelmi folyamatnak, melynek az újkori ember boldogtalan politikai küzdelmei a tárgya. A hálóing, zsebkendő stb. tárgyak, melyek fejlődést jelentenek, — de csak az

„A föld minden részén egekig nőtt a nyomor“

A Vöröskereszt Világliga elnökének nyilatkozata világhörüli utjáról

Páris, május 28. Mr. Robert Barton-Payne, ez a neve ennek a nagyon jószágos, de nagyon erélyes arcú öregező amerikai uriembernek, aki eddig vagy ötször utazta be az összes ismert földrészeket, hogy az ő „Ligájának“ propagandát csináljon és híveket szerezzen mindenütt. Most Párisban van egy világtörzsesszus alkalmából, melyen milliók és milliók képviseltetik magukat az ő elnöklété alatt. Mr. Robert Barton-Payne, a Vöröskereszt Egyesületek Világligájának elnöke Newyorkból jött, de elnézett utközben Manillába és Singaporebe, átrándult Bombaybe, Pekigbe, Jeruzsálembe és Tokióba, végül pedig még Berlinen utazott át és Rómán, ahol a Világligának mindenütt működő egyesületei vannak, mikről az elnöknek sok mindent tudnia kell, hogy a maga nagy tapasztaltságával és fantasztikus szervező tehetségével segíthessen az emberiség bajain. És azért is, hogy beszámolhasson a Világliga kormányzó tanácsának, mely ezuttal itt Párisban ülészik.

— Mit látott a roppant utján annyi sok országban Elnök Ur?

Az arca elmerededik, a szeme elborul, el-mélyül egy percre és csendesen mondja:

— Az emberek nyomorát láttam mindenütt.

— A világháború óta, — magyarázza faradt hangon — a föld minden részén egekig nőtt a nyomor. Gazdag, büszke birodalmak, hol általános volt a jólét századokig, hirtelen ismerkedett meg a Nyomor rémárcával.

Egész Európát elborította a nyomor szökőárja és mintha a megélemedett Káma, az ázsiai nyomoristen ügetne végig újra egykori birodalmán: az ösföldrészt, Ázsia, leirhatatlan szenvedésekben vonaglik. Földrengés, vihar, éhínség, háborúk tizedelik sokszinű és fajú lakosait. S mióta a Misziszípi elhagyta ágyát, a nagy társadalmi hajóktól a multban menten maradt Egyesült-Államok is a mi közbelépésünkre szorultak.

Pénz, munka és szeretet a Vöröskereszt három fegyvere. És ahol nem futja a pénz, ott annál több munkával és szeretettel kell pótolni. A háború óta husz nemzet csatlakozott újonnan a Világligához, amelybe ma ötvennégy állam tartozik. Tízmillió ifjúsági tagunk van és hatmillió felnőtt tagunk.

— Hol volt a Világligának komolyabb teendője legutóbb? — kérdeztem.

— Mindenütt — feleli. — A lefolyt esztendőben tizenkét cyklonról és földrengésről olvashattok az újságokban. Legsúlyosabb mindezek között a japáni földrengés volt. Harmincöt országban gyűjtött a Liga a japáni földrengés áldozatai részére és harmincmillió dollár volt az eredmény.

— És mely országokban akad a legtöbb dolguk — kérdeztem. — Hol a legnagyobb nyomor?

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **יש** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek Naponta tér-és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Ileanda-Mare

egyik oldalon. A másik oldalon viszont olyan tünetekkel kapcsolatosak, melyek kihatásaikban éppen nem a fejlődést reprezentálják...

Minden fogalmunk értelme ilyen. És az még az egyszerűbb eset, ha kettős. Mert akkor még szembe lehet állni. Egy oldalon legalább küzdeni lehet az „igazságért“. A legtöbb európai fogalom azonban annyi értelmű, ahány viszonyulása lehetséges. Ezért a sok „vélemény“ és „frázis“ és „felfogás“. Ezért a tisztázatlan „megoldások“ és a tökéletlen intézmények egész sora korunkban. Gaál Gábor

— Kinában és Indiában — mondja a Világliga elnöke. — A föld e két leggazdagabb országa egyszersmind öshazája a legszörnyűbb nyomornak.

... Miért? Robert Barton-Payne nem politizál! Neki minden nemzet egyként csak szenvedő és segélyre szoruló emberekből áll. És megmutatja egy nyomtatott tervrajzon, hogy egy bulgáriai segélyakciónál a francia Vöröskeresztállomások a német és osztrák Vöröskeresztállomásokkal voltak szomszédosak és köztük volt legszorosabb az együttműködés.

— Ha háború törne ki, — magyarázza még, láthatóan elkedvetlenedve, — akkor persze az egyes államok Vöröskeresztjeitől függetlenül egymástól, önállóan intézik ügyeiket...

Pedig a háború a legnagyobb nyomorúsága az embereknek. Az Egyesült-Államokban, hol Barton-Payne egyben a nemzeti Vöröskeresztligának is elnöke, 39.000 orvos és önkéntes ápolónő iratkozott fel, hogy fizetéstelenül azonnal rendelkezésre álljanak, ha Amerikában háború törne ki.

S a magas öreg ur feláll karszékéből e szóra és vállamra teszi keskeny, eres kezét: — Figyjük és reméljük, hogy nem lesz rájuk szükség többé soha! B. K.

— Egy amerikai kapitány lelőtte a nikaraguai liberálisok vezérkari főnökét. Newyorkból jelentik: Nikaragua Chinandega nevű városában egy amerikai kapitány az uccán lelőtte a liberálisok vezérkari főnökét, Cabrila tábornokot. Cabrila ittasan inzultálta az uccai járőröket, amikor a kapitány csendre intette. A tábornok kardjával támadt a kapitányra, mire az lelőtte a tábornokot. A kapitányt tartóztatták.

Fájós, beteg lábaknak

PODOL

lábápoló s lábizzadási elleni krém valószínűs áldás

Hatása bámulatos, kezelése egyszerű. Az egyetlen lábápoló, mely mindenféle lábántalmat azonnal és tökéletesen megszüntet. Csodás hatását ezer köszönőlevél igazolja, mert nincs az a lábfájás, legyen az izzadással járó, vagy égető érzés, pöffedttség, lábak dagadása, hogy az egy kura betartása után meg ne szűnjön. Hatásának titka, egyuttal óriási előnye **zsiros tartalma**, melynél fogva hatása állandó, nem igényel mindennapos kezelést. Kenje be csak egyszer lábát **Csanda-féle Podollal** s lábizzadása azonnal megszűnik, lába visszanyeri rendes puhaságát, üde, friss lesz, járhat, dolgozhat, sportolhat vele, nem éri, hogy cipő van a lábán, tyukszemképződésnek elejét veszi, megvédi a megfagyástól és a dagadástól. **Ne kísérletezzen különféle szerekkel, a Podol minden lábántalmat biztosan megszüntet.** Egy doboz ára 35.— lej, utasítás mellékelve. — Kapható minden gyógyszerárban, drogueriában. Készíti **Csanda Gyógyszertár, Oradea**. Postai szétküldés, 3 doboz rendelésnél bérmentve. — Utánzatoktól óvakodjunk!

Felh
a nagyérdemű

kira
megte

Telefon 4-79

Szabó Jenő (Uj)

és

aim

ó közönséget

m

Ösvény és ellen

Bizusán (Büds- gybányai vonal) elepen. Kényelmes, olesó keresztény pihenőhely, feny- lyek Naponta tér- rvisi felügyelet.

zeptember 15-ig

zményes árak. Elő- sai fürdőgazga- anda-Mare

alon viszont olyan melyek kihatásaiban zentálják... lme ilyen. És az még os. Mert akkor még alon legalább kü- A legtöbb európai elmű, ahány viszo- sok „vélemény” és a tisztázatlan „meg- ézmények egész sora Gaál Gábor

nyomor“

li utjáról — mondja a Világ- e két leggazdagabb ja a legszörnyűbb

on-Payne nem poli- egyként csak szen- emberekből áll. És t tervrajzon, hogy a francia Vörös- és osztrák Vörös- szomszédosak és együttműködés.

— magyarázta még, — akkor persze az gyletei függetlenül ügyeiket...

gyobb nyomorúsága llt-Államokban, holzeti Vöröskereszt- orvos és önkéntes fizetéstelenül azon- ha Amerikában

karszékéből e szóra, eres kezeit: — gy nem lesz rájuk B. K.

pitány lelőtte a vezérkari főnökét. aragua Chinandega kapitány az uccán ri főnökét, Cabrila inzultálta az uccai any csendre intette. adt a kapitányra, A kapitányt le-

OL

ém valóságos áldás yszerű. Az egyetlen almat azonnal és tö- atását ezer köszönő- lábfájás, legyen az s, pöffedtség, lábak tartása után meg ne sal óriási előnye zsi- sa állandó, nem igé- nye be csak egyszer zszadása azonnal meg- puhaságát, üde, friss hat vele, nem érzí, emképződésnek ele- től és a dagadástól. kel, a Podol minden el. Egy doboz ára — Kapható minden Készíti Csanda küldés, 3 doboz ren- atoktól ovakodjunk!

Felhivom
a nagyérdemű vásárló közönséget
kirakataim
megtökintésére.

Telefon 4-79

szenzácós
Párisi nyári divat
ujdonságok
Raktárra érkeztek

Szabó Jenő (Uj
divatkülönlegességek
n a g y á r u h á z á b a

Telefon 4-79

megtökintésére
kirakataim
a nagyérdemű vásárló közönséget
Felhivom

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsi- dóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5687. Ijjár 27.
1927. május 29.

Hétfő

5687. Ijjár 28.
1927. május 30.

Pöstyén

(Czechoslovakia)

UTIRÁNY:

Halmi-Zsolna-Pöstyén vagy Budapest-Pöstyén (közvetl. kocsí) A kárpátokban 1000 méteres mélységből előtörő meleg (68° C) kénes iszapthermák: **isziász, kösz- vény, rheuma és női bajoknál** pá- ratlan hatásúak. Gyönyörűen kiépített modern fürdőhely. A Thermia Palace az összes fürdők- kel egybeépült s a legnagyobb kényelmet nyújtja. — Grand Hotel Royal, Pro Patria népszanator- ium etc. Napi pensio lei 230.— feljebb. Infor- mációival szolgál: **SINGER LÁSZLÓ** gyógyszerész, Timisoara H., Str. Tegle (Vécsey-u.) 2.

— A Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoport- jának választmányi ülése. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja ma, vasárnap délelőtt 10 órakor a Szövetség helyiségében (Strada Baron L. Pop 10.) választmányi ülést tart, amelyre ezuton hívja meg a választmány tagjait.

— Ma zajlanak le a bolgár képviselő- választások. Szófiából jelentik: Május 29-én, ma, vasárnap zajlanak le az új bolgár képviselő- választások. Az eddigi 247 képviselő helyett két- százhetvenháromat fognak választani. A többség megszerzésére legerősebb kilátása a jelenlegi kor- mányzó pártnak, a demokratikus egyetértés pártjának van. A másik polgári pártban a demokraták, agráriusok és nemzeti liberálisok tömörülnek. A harmadik pártban szociáldemokraták és a kézmű- vesek szállanak sikra a győzelemért.

— Legújabb autódívat Párisban. Páris- ból jelentik: A párisi lapokban gyakran olvas- ható a következő szövegű hirdetés: „Régi autómobil, legalább husz évvel ezelőtti gyárt- mányt, magas áron veszek.” Az ilyen hirdeté- seket nem régiségkereskedők adják fel, hanem autóvásárlók, akik legújabb divatu autót akar- nak vásárolni. Párisban nem akarnak az autó- tulajdonosok új gazdagoknak látszani, szebb és elegánsabb ma ott egy régi formájú cifra autó, mint a legújabb gyönyörű és drága Rollo-Royce, vagy Mercedes, amely már háboru utáni gyártmány és ennekfolytán nem régi családi jármű. A soffőr természetesen ilyen autóhoz nem lehet fiatal. Csakis teljesen őszhaju, ötven- hatvan év körüli soffőrök bizonyíthatják, hogy ők már az elhalt autótulajdonos elhalt szüleit ugyanilyen minőségben szolgálták.

Gyomor- és hasbántalmak, izgé- konyság, migrén, kimerültség, szédülés, szivszorulás, rémes álmok, ijedtség, álta- lános rosszullét, csökkent munkaképes- ség már nagyon is kétségbeejtő esetek- ben megszüntek azáltal, hogy a beteg naponkint reggel éhgyomorra megivott egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Orvostanárok dicsérik azon értékes szolgálatokat, amelyeket a **Ferenc József** víz járványok idején is mint biz- tos és enyhe hashajtó teljesít. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fű- szerüzletekben.

— Törvénytelenül emelték fel a kép- viselők napidijait. Bukarestből jelentik: A leg- főbb törvényelőkészítő tanács átiratot intézett az igazságügyminiszterhez, rámutatva arra, hogy kép- viselői napidijak felemeléséről szóló törvényt a tanács meghallgatása nélkül szavazták meg és ezért kéri, hogy a törvény ne hirdetessék ki.

— Egy apagyilkos bűnpöre a pestvidéki törvényszék előtt. Budapestről jelentik: A pest- vidéki törvényszéken ma kezdtek tárgyalni ifjabb Pap Florián ügyét, aki Visegrádon apját meggyb- kolta, azután rágyújtotta az istállót, azzal a céllal, hogy apját öngyilkosnak gondolják. A falubeliek hozzáálltak a felgyújtott istálló oltásához, amelynek megtörténte után nyilvánvalóvá lett, hogy Pap Fló- rián tette el a láb alól apját. A mai tárgyaláson Pap Flórián elmondotta, hogy több ízben megfenye- gette apját, hogy baltával leüti, ha nem hagyja abba állandó szekirozását. Ezt mondta az anyjának is, aki azzal biztatta, hogy jobb lesz, ha elvágja apja nyakát, szalmát hint rá és rágyújtja az istállót. Vasárnap bement az istállóba, apját leteperte a földre, a mellére térdelt, felszorította az állát és egy nagy konyhakéssel úgy vágta körül a nyakát, mint ahogy a borjunak szokták. Ezután otthagya de ugylátszik, nem jól vághatta el, mert hörgött Erre újra odament, megegyeszer átvágta a nyakát, mire apja meghalt. A hullát erre betakarta szalmá- val, leöntötte petróleummal és meggyújtotta. Amikor már nagyon égett, riadalmat csinált. Az elnök azon kérdésére, hogy tudta elkövetni ezt a borzalmas tettet, Pap Flórián azt a választ adta, hogy nem gondolkozott és meg volt zavarodva, anyja is biz- tatta, hogy ölje meg apját, aki őt is folyton sze- kirozta. Pap Flórián tavaly október 12-ikén gyil- kolta meg apját, éppen születése napján. A fiu után Pap Flórián anyját, egy fejkendős svábasszonyt hallgatják ki tolmács útján, aki semmit sem akar tudni a felbujtásáról. Csak azért vallott, — mondotta, — mert a rendőrségen bántalmazták.

— Fogadásból — halálraította magát. Belgrádból jelentik: Haselnuss Gusztáv, negy- vennyéves vendéglős, az egyik korezmában mulatott. Két liter bort elfogyasztott már, mikor a társaság egyik tagja kötekedni kezdett vele, hogy nem tud már többet inni. Haselnuss kijelentette, hogy még huszonöt pohár bort megiszik. Fogadtak és Haselnuss hozzáállott az iváshoz. Hajnaltájban már a tizenhetedik pohárnál tartott, mikor hirtelen rosszullétről panaszkodott, majd eszméletlenül esett össze. Azonnal lakására szállították, de utközben meghalt.

— Az oroszok javára kémkedett a lit- ván vezérkari főnök. Kovnából jelentik: A kémkedés miatt letartóztatott Kleszensky tábornok, a litván hadsereg vezérkari főnöke, aki eddig ta- gadta az ellene felhozott vádakat, tegnap a vizsgáló- bíró előtt töredelmes vallomást tett. Beismerte, hogy 1926 júniusa óta rendszeres kémiszolgálatot teljesített a kovnoi orosz követség javára. Ez a szolgálat abból állott, hogy a litván hadseregről titkos jelentéseket küldött. Az oroszok ezért havi ötszáz arany cservonetzet (körülbelül ugyanannyi angol fontot) fizettek neki. A házkutatás alkalmá- val hétoldalas sifírozott titkos jelentést találtak Kleszenszky lakásán. A jelentés Sokolow orosz követségi titkár címére volt megcímezve. A bűn- vádi hatóság lefoglalta a jelentést. Sokolow kö- vetségi titkár azon a napon, amikor a vezérkari főnököt letartóztatták, Moszkvába utazott, Kle- szenszky fölött a hadbíróság fog ítélni.

— Egymillió frankot akarnak gyűjteni Nungesser és Coli hátramaradottainak. Pá- risból jelentik: A Franciaországban élő ameri- kaiak Nungesser és Coli hátramaradottai szá- mára egymillió frankot akarnak gyűjteni. Erre a célra ezideig 300 ezer frank folyt be.

— Megnyílt Rómában a nemzetközi mezőgazdasági kongresszus. Rómából jelen- tik: A tizenharmadik nemzetközi mezőgazda- sági kongresszust tegnap nagy ünnepek kö- zött megnyitották. Elnökké Painerit, alelnö- kökké pedig a vezető agrárállamok képviselőit választották meg. Közöltük a román és a ma- gyar delegáció vezetőit. Vogue márkí, a francia alelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a gazdasági élet két nagy halottjáról, Lusattiról és Darányi Ignácoról. Darányi emlékének meg- tisztelését a magyar kormány nevében Schandt Károly köszönte meg.

— Expedíció Nungesser felkutatására. Newyorkból jelentik: Csütörtökön egy expedíció indult az északi lakatlan vidékekre Nungesser és Coli felkutatására.

Báró Henry Rothschild nagy beszédet tartott a zsidó ujjáépítésről és a Rothschild-családnak a zsidóságban való szerepéről

(Amszterdam, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amszterdamban, az elmúlt héten két illusztris francia közéleti férfi tartott előadást Palesztináról és az ujjáépülő zsidó otthonról: Jerome Tharaud, a hírneves író és báró Henry de Rothschild. Henry Rothschild orvos és színpadi író. Az orvosi pályát azért választotta, mert szociális missziót akar teljesíteni.

A holland sajtó Rothschild beszédét élénken kommentálja. A fiatal író és orvos nagybátyjáról, a kilencvenéves Edmond Rothschildról beszélt egy kitünő agitátor magával ragadó melegségével és lelkesedésével.

Nagybátyám mesebeli bőkezűséggel áldozta a milliárdokat a zsidó telepítésre — mondotta. Élettartalmat, életesmét és boldog emberi öntudatot merített palesztinai művéből, amely rövidesen ötvenéves jubileumát üli.

Ezután közölte, hogy 1882-ben az első nagy szabású orosz zsidóüldözések idejében alakult meg a mai cionizmus előfutára a „Chowewe Cion”-mozgalom, amely kolóniákat alapított Palesztinában, de ezek megfelelő felszereltség és pénz híján a tönk szélére jutottak. Edmond de Rothschild erre érdeklődni kezdett a kolóniák iránt és pénzzel kezdte támogatni ezeket a településeket. Néhány év után a legvirágzóbb kolóniák váltak ezekből. Rischon lö Cion, Petach Tikva, Zichron Jakob ma mintakolóniái a Szentföldnek. A cionizmus eleinte kifogásolta

azt a filantropikus módszert, amellyel a báró kezelte ezeket a telepéseket, de azért a báró népszerűsége évről-évre nőtt. Amikor tavaly az öreg ur Palesztinában járt, nemcsak az ő kolóniáiban, hanem az ujjakban is tüntető melegséggel fogadták, Tel Aviyban pedig valósággal mint a zsidó otthon apját ünnepezték. Ma már nem lehet Palesztina képét a Rothschild-kolóniák nélkül elgondolni. A háború után azonnal nekifogott a további palesztinai munkának és felépítette Haifa mellett az ország legnagyobb gözmalmát. Es csak kevesen tudják, hogy az adminisztráció reformjában, a földeknek a kincs-tárolt és araboktól való megvételeiben az öreg bárónak jelentős szerepe volt.

Henry de Rothschild azután a Rothschild-család főjellemvonásait ismertette. A Rothschildok — mondotta — főleg azzal ütnék el a többi gazdag zsidó családtól, amely az utóbbi százötven évben meggazdagodott, hogy megmaradtak zsidóknak. Önbecsülés kérdése ez — mondotta — és a Rothschild-család mindig tudta, mivel tartozik a fajtájának. Talán ebben rejlik a Rothschild-család gazdasági stabilitása és följénye a többi ugynevezett zsidó arisztokraták fölött, akik mihelyt föllendültek a legfelsőbb tízezrek közé, azonnal háttal fordítanak a zsidó népnek. Holott a népben gyökerező erkölcsi energiák örök forrásai a haladásnak és nemesedésnek.

— **Öngyilkos lett Pálffy Sándor bankár felesége.** Budapestről jelentik: Ma reggel Üllői-uti lakásán fürdőszobájában öngyilkos lett Pálffy Sándor csödbejutott bankár felesége. Az asszony lugkövel mérgezte meg magát. Mióta Pálffyt üzelméért letartóztatták, azóta felesége két gyermekével szűkös anyagi viszonyok között élt. Az asszonyra az utóbbi időben már a nyomor köszöntött rá, ezért követte el tettét. Az öngyilkosságot csak órák múlva fedezték fel és így az asszonyt rendkívül súlyos állapotban szállították a Rókus-kórházba. Felépüléséhez igen kevés a remény.

— **Halálozás.** Kirschner Jakab, a kolozsvári kongresszusi hitközség elöljáróságának és képviselő-testületének tagja, hatvankétéves korában meghalt. A megboldogult a kolozsvári társadalom közismert és tiszteltreméltó alakja volt. Jótékonyága és nyíltszívűsége sok barátot szerzett neki. Váratlan halála őszinte megdöbbenést keltett. Vasárnap délután három órakor temetik a Strada Juliu Maniu (Szentegyház-ucca) 6. szám alól.

* **Az új bélyegtörvény értelmében** minden kereskedő, iparos és gyáros köteles visszamenőleg május elsejétől Napló (Jurnal) és Leltár (Inventar) könyvet lefektetni, amelynek bélyeg-illetéke a pénzügyigazgatóságnál lerovandó és a könyvek hitelesítése a törvénytörvényeknél történik.

* **Találkozó.** Felkérem mindazon volt osztálytársaimat, kik velem 1921—22. tanévben az Oradeai Ort. Izr. Polgári fiúiskolában végeztek, hogy f. év június hó 25-én szombat d. u. 5 órakor tartandó találkozón teljes számban az iskola rajztermében megjelenni szíveskedjenek. Kirándulás (jó idő esetén) másnap reggel a Zichy cseppkő-barlangba. Sternberg Jenő.

Galgóczy magántanfolyam és Jogszeminárium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. —

Kitünő jegyzetek.

Van-e Önnek hegedűje vagy zongorája?

Játsza el: Was macht der Maier am Himalaja? Ez aztán az igazi shimmy sláger. MORA-VÉTZ kiadás. — 36 lejért mindenütt kapható

Hirdessen az Uj Keletben

Most jelent meg!

WELLS

új remekműve a világtörténet kiegészítő része

107 képpel, műnyomópapíron, félbőrkötésben

ára 640 lei

Kapható minden jobb könyvkereskedésben és VIDOR MANÓ RT.-nál Oradea

A művészetek fejlődése

A sékelért dolgozik Niszan és Ijjar hónapjaiban minden cionista.

SPORT

Haggibbor—KAC

Ma délután öt órakor a városi pályán fog lezajlani a szezon első barátságos mérkőzése a Haggibbor és a KAC együttese között. Nehéz volna megcsinálni a két csapat eddigi találkozásainak statisztikáját, amely arra válaszolna, melyik győzött többször és milyen gólaránnyal, de a mérlegben egyetlen momentum mindig is ugyanaz maradt: a szépségheha nélküli sport-siker. A tiszta amatőr futballsport legjobb időre emlékeztet mindig is a Haggibbor és a KAC erőmérkőzése, szokatlan elánt, lelkesedést, odaadást, heroikus erőfeszítéseket hozott mindig ez a mérkőzés és minden jogunk megvan arra, hogy a mai találkozástól fokozottabb mértékben várjuk az igazi futballnak megnyilatkozásait.

Mindkét csapat ugyanis minden rendelkezésre álló erővel bevon az egymás elleni küzdelembe, új krekek erősítik meg mindkét oldalon a küzdő sorokat. A Haggibbor színeiben először fog ezuttal szerepelni Sternberg, a nagyváradi Törekvés volt játékosa, aki Kolozsvárra költözött és a Haggibborba kérte igazolását. Az egyesület vezetősége az utolsó pillanatban másik változtatást is eszközölt az összeállításon, amely a következőképpen hangzik:

Haggibbor: Rosenfeld—Pollák, Wesel—Stemberg—Klein, Braun—Rosenfeld, Fahn, Róth, Reményi, Grünbaum.

A KAC a következő összeállításban fog szerepelni: Szatmáry—Kajla, Krieshoff—Lakatos, Schultz, Krieshoff II.—Székely, Szilágyi, Rakitovszky, Szaniszló, Kiss.

A mérkőzést dr. Bonciocat Nicolae vezeti és azt megelőzően a Haggibbor tornászgárdája fog szabad- és szergyakorlatokat bemutatni.

A bajnoki teniszverseny második napja.

A teniszverseny második napján a marosvásárhelyi versenyzők bevonásával folytatták a küzdelmeket. Dr. Láni és a fiatal Réti kiváló formát mutattak és a párosversenynek biztos favoritjai. A Haggibbor-versenyzők közül Kovács stílusos, fejlődő játékát és a Heller dr.—Heller Ibolya-pár szereplését kell elsősorban megemlítenünk. A bravuros formában lévő Deveseri Ancy az ifjúsági verseny biztos győztesének látszik, — Rosinnéval várt döntője ismét eldöntetlen arányban megszakítást szenvedett. Részletes eredmények a következők:

Férfi páros I. oszt.: Dr. Láni—Réti MSE—Gárdos MSE—Bolintineanu U. 6:1—6:2.

Vegyes páros I. oszt.: Vasiliuné—Cap. Mețianu U.—Bocsány M.—Tirscher KAC 7:5—7:5.

Női páros I. oszt.: Giurgiutiné—Popné U—M Kovács J. Matsovszky KAC 6:3—6:0.

Női egyes I. oszt.: Giurgiutiné U—M. Kovács J. KAB 7:5—6:0.

Férfi egyes II. oszt.: Cap. Westner TC—Dobolyi KAC 4:6—6:1—6:4. Adám U—Schneider U 6:2—6:4. Diamant TC—Spacsek TC 6:1—6:1. Stöhr U—Tepser TC 7:5—2:6—6:3. Cap. Giurgiuti U—dr. Heller H 6:2—6:2. Kovács H—Mezei KAC 6:1—6:2. Giurgiu II. U—Boskovitz TC 1:6—6:3—6:3. Kovács H—Giurgiuti U 3:6—6:3—6:2.

Férfi páros II. oszt.: Horosz—Kiss KAC w. o.

Női egyes II. oszt.: Heller H—Bocsány A. KAC 6:3—6:1. Balla Évi KAC—dr. Buiáné TC 6:4—7:5.

Vegyes páros II. oszt.: Heller—Heller H—Kiss Tepser TC 7:5—6:3.

Férfi egyes ifj.: Réti MSE—Simon H. 6:3—6:2. Réti MSE—Fegyverneki KAC 6:1—6:2. Kiss KAC—Gidáli H. 6:3—6:2. Diamant TC w. o. Szemerjai KAC—Benedek H. 6:0—6:1. Adám U—Radó H. 6:4—6:4.

A verseny döntői ma délelőtt és délután zajlanak le.

A Haggibbor vezetősége ma délelőtt 11 órakor a City-kávéházban lévő klubotthonban ülést tart, amelyről ezután értesíti a vezetőség tagjait.

* **Románia új vámtarifája** dr. Bereozky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Tudomásomra jut (házas ügynökök) C hitelben való eladás nek megbízást erre közönséget, ha ilyen rendőrségnek átadni szíveskedjenek.

Kirschner Ja min a közeli vében is, mely legjobb férj, le

Kirsch

f. hó 28-án, korában, rövid Temetése f. fog Str. Juliu ról megtörtént Cluj, 1927.

A Cluji Izra sága és Ké morusággal t viselőtestület tagja, fel

Kirsch

f. hó 28-án Hült tetem Szentegyház- 3 órakor t kísérjük örö izr. temetőbe

Emlékét k

A kolozsvári 29-én vasárnap lését a keresked melyre az egyle uton hivatnak n

1. Elnöki me
2. Titkári jel
3. A számviz mentvény mega
4. A tisztika
5. Választmá
6. 10—10
gyermekotthon, számára.
7. Indítvány
8. Esetleges

Neuberger Z diszel

Nyilttér

E rovatban közöltekért a szerkesztőség semminemű felelősséget nem vállal

Nyilatkozat

Tudomásomra jutott, hogy ismeretlen egyének (házaló ügynökök) Cégem nevében árukat kínálnak hitelben való eladásra; kijelentem, hogy senki- nek megbízást erre nem adtam és kérem a T. közönséget, ha ilyen eset előfordulna, az illetőket a rendőrségnek átadni vagy címüket velem közölni szíveskedjenek.

Szabó Jenő

divatáru kereskedő
Cluj

Kirschner Jakabné szül. Mendl Hermin a közeli és távoli számos rokon nevében is, mélyen lesújtva tudatja, hogy a legjobb férj, legodaadóbb testvér és rokon

Kirschner Jakab

f. h. 28-án, délelőtt 11 órakor, 62 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 29-én délután 3 órakor fog Str. Julia Maniu 6 sz. alatti lakásáról megtörténni.

Cluj, 1927. május 28-án.

A Cluji Izraelita Hitközség Előjárósága és Képviselőtestülete mely szomorúsággal tudatja, hogy a hitközség képviselőtestületének számos éven át volt buzgó tagja, felügyelő-bizottságának elnöke

Kirschner Jakab ur

f. hó 28-án elhunyt.

Halt tetemeit vasárnap, f. hó 29-én a Szentgyház-utca 6 sz. alatti lakásán, d. u. 3 órakor tartandó gyászszertartás után kísérik örök nyugalomra a Házsongárdi izr. temetőbe.

Emlékét kegyelettel fogjuk őrizni!

Meghívó.

A kolozsvári Izraelita Jótékony Nőegylet f. hó 29-én vasárnap d. u. 4 órakor tartja évi közgyűlését a kereskedelmi és iparkamara dísztermében melyre az egyleti tagok külön értesítés nélkül ezúton hívatnak meg.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentvény megadása.
4. A tisztikar tagjainak választása.
5. Választmányi tagok választása.
6. 10-10 tagú vezető-bizottság választása a gyermekotthon, leányárvalház és agnók otthon számára.
7. Indítvány csecsemő-otthon létesítésére.
8. Esetleges indítványok.

Neuberger Zsigmondné Dr. Kepes Imre
díszelnök titkár

Közgazdaság

Tőzsde

A piac egész nap lanya volt és üzletelen, inkább kínálattal.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3215-3225	—	—	491 ¹ / ₄	3225	11036	13668	650	1924 ¹ / ₄
Newyork	166 ¹ / ₂ -167	51975	51975	2553	167	573 ¹ / ₂	71020	3376 ¹ / ₂	—
London	812-814	252475	252462	12402	813	2786 ¹ / ₄	344975	164	48581
Páris	655-660	2036	2035 ³ / ₄	—	657	2247 ¹ / ₂	2783 ¹ / ₂	132 ⁵ / ₈	391 ³ / ₄
Milano	920-925	2840	2841 ¹ / ₄	139 ¹ / ₂	918	3140	3891	185 ¹ / ₄	546 ¹ / ₂
Prága	495-496	1540	1540	—	497	1698 ¹ / ₂	210350	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2920-2925	9065	9060	—	2925	—	—	12376	59012
Belgrád	—	91350	913 ¹ / ₂	—	290	1008	1248 ¹ / ₂	5948	176
Bukarest	—	313	314	1535	—	345	423 ¹ / ₄	2055	60 ¹ / ₂
Varsó	—	5810	5810	—	18	6410	7936	37775	—
Bécs	2350-2360	731750	731750	—	2360	8075	—	47537	—
Berlin	3965-3975	12315	12315	—	3970	13595	16824	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 314, Páris 1535, Budapest 345, Bécs 428¹/₄, Prága 2055.

A földmivélsügyi minisztérium 65 millió hitelt kapott a Banca Agrara kielégítésére. Az államkincstár és a kolozsvári Banca Agrara között létrejött és a parlament által jóváhagyott egyezmény értelmében a földmivélsügyi minisztérium részére hatvanötmillió rendkívüli hitelt szavaztak meg. Mint ismeretes, az államkincstár ezzel az összeggel kártalanítja a Banca Agrarát az erdélyi földreform finanszírozására vonatkozó privilégiumáért, amelyet még a liberális kormány vont meg jogtalanul az intézettől.

Gyalui Rosenberger Sándor kilép a Bognár és Szántó cégtől. Értesülésünk szerint Gyalui Rosenberger Sándor, a kolozsvári Bognár és Szántó szesznygyereskedelmi vállalat igazgatója rövidesen megvált a cégtől, amelynél bizonyos részvényérdekeltsége is van. A részvények átvételéről most folynak a tárgyalások. Gyalui Rosenberger Sándor egyébként egyik kolozsvári biztosító intézetnél fog kárbeosztói állást betölteni.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a bélyegtörvény ama része, amely a kereskedőket, gyárosokat, iparosokat és részvénytársaságokat érdekli, betűrendes tárgymutatóval ellátva, a kamara kiadásában megjelent és megvehető a kamara 9. számú irolájában.

Kereskedőküldöttség Dumitriu pénzügyi igazgatónál a forgalmi adó ügyében. Annak ellenére, hogy a május elsején életbelépett új forgalmi adótörvényt a sajtó bőven ismertette, a kereskedők egyrésze tovább vezette a bevételi naplókat. Amikor azután a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy az áprilisa eső forgalmi adót be kell fizetni, egyes pénzügyi hatóságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a május elseje után történt bejegyzések adóját is ki kell fizetni. Ez a sérelmes interpretáció arra indította a kolozsvári Sfatul Negustoresc választmányát, hogy a forgalmi adótörvény rendelkezéseinek pontos betartása érdekében interveniál-

jon. Hétfőn, május 30-án délelőtt a Sfatul küldöttségileg felkeresi Dumitriu pénzügyigazgatót és kéri fogja, hogy utasítsa alantas közegeit a törvény előírásaihoz való ragaszkodásra.

Olcso kukoricát kap az inséges máramarosi lakosság. A pénteki minisztertanács elhatározta, hogy az inségekben levő máramarosi lakosság élelmezésére 300 vagon kukoricát küld fuvardijmentesen. Elyben azt is kimondotta a minisztertanács, hogy a mócok helyzetén is segíteni akar. Előbb azonban Garoflid miniszter és Victor Moldován államtitkár helyszíni szemlét tartanak majd a mócvidéken.

Ingyenes könyvvezetői tanfolyam. Az új bélyegtörvény által Erdélyben is kötelezővé tett főnapló és leltár vezetésének tekintetében, megfelelő hivatalos utasítások híján, általános tájékozatlanság uralkodik. A legtöbb kereskedő és iparos azt sem tudja mit kell főnapló elnevezés alatt érteni, kötelese az eddigi segédkönyveket ezentul is vezetni, a segédkönyveket fel kell-e bélyegezni, hogyan történik az egyes lapok bélyegilletékének megállapítása és mi az eljárás a már használatban levő könyvek felülbélyegzését illetően. Az egész kérdés praktikus megvilágítására, valamint az újonnan bevezetett könyvek vezetésének megismertetésére a kolozsvári Sfatul Negustoresc két-három előadásra tervezett ingyenes tanfolyamot rendez kereskedők és más érdeklődők részére. Az ingyenes tanfolyamon való részvételre minden nap a hivatalos órák alatt lehet jelentkezni.

A vámhivatalok megkapták az utasítást az április 9. és 13-ika között feladott áruk elvámolására. A legfőbb gazdasági bizottság ismeretes döntése alapján a pénzügyminisztérium május 27-iki keltezéssel 135.858 szám alatt távirati körrendeletet küldött az összes vámhivataloknak, amelyben a következőket közli velük: Az április 9-ig bezárólag külföldön feladott áruk után, ha az importdeklarációkat addig beiktatják a vámregiszterbe és ha szárazföldön május 31-ig, víziuton pe-

FRIEDMANN szerencsége kolosszális!

Huszmillió Leit s 750,000 nyerhet

esetleg egyetlen sorsjeggyel. Nyeremények: 500,000 silling, 250,000 silling, 100,000 silling stb. készpénzben, minden levonás nélkül.

A világ legelőnyösebb sorsjátéka!

100,000 sorsjegy, 50,000 nyeremény. Minden második sorsjegy nyer. Huzás (I. oszt. 1927 jun. 21 és 23. Sorsjegyárak osztályonként: 1/8 1/4 1/2 1/1)

Rendelése kézhezvétele után elküldjük az eredeti sorsjegyet a hivatalos játéktervezettel együtt. Fizetendő a sorsjegy átvétele után. Rendelések zárt borítékban a következő címre intézendők:

Ludwig Friedmann, Wien, I. Salzgries 12/14.

Az V. osztály 100,000 Schillinges (2¹/₂ mill. lei) főnyereményét az általunk eladott 54,524 számú sorsjegy nyerte meg

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígyés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Fiatl, fűszer, vas és tüvegésben jártas segéd-detail eladásra azonnal felvétetik. Szombaton zárva. Farkas Jenő, Erdőszentgyörgy. 2740

Szép mellékkereset kínálkozik, bárhol lakó jómódoru uraknak. Pályázat „Társaságbeli jelígyére a kiadóba küldendő.

Fiatl fatisztréselő, öt évi gyakorlattal, állást keres. Cim: Deutsch, Gherla.

Butor

legelősbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Temesváron keres fiatal házaspár butorozatlan vagy butorozott szobát lehetőleg a belvárosban magasság bérért, cimék leadandók Vadász ékszerész, Fabrica. Strada Decebal 31. Temesvár

Különbejárati szép, egészséges butorozott utcai szoba kettő zsidó fiatal embernek elsejére esetleg teljes ellátással kiadó. — Rudolf-ut 54. 2741

Friss כשר tejet literenként 8 L-ért ajánl abonensek részére Elek téjüzeme, Str. Sulutiu (Vizutca) 8.

Perfekt magyar gyors és gépirónó azonnali belépésre kerestetik a szombat megtartásával. Héberül tudók előnyben. Cim a kiadóban.

dig június 30-ig a vámhoz érkeznek, a régi vámdíjakat kell fizetni. Az április 10. és 13. között expedált árukat az új tarifa szerint kell elvámolni, de az importőrök kérésére megengedhető, hogy a régi és új illetékek közötti különbözetet június 10-ig letétbe helyezték. Ezekben az esetekben ugyanis maga a pénzügyminisztérium dönt, hogy melyik tarifát alkalmazzák. Ha az új tarifa szerint elvámolt áruk illetékét véglegesen befizették, a különbözet utólagos visszafizetéséről nem lehet szó.

Az exportárunknál csak a számla után kell forgalmi adót fizetni. A pénzügyminisztérium a május 11-én kelt 120.770. számú körrendelet, valamint a május 14-én kelt 125.663. számú távirati utasítás kiegészítéseképpen közölte az összes vámhivatalokkal, hogy az exportra szánt áruk egyszerűsített forgalmi adóját csak a számla összege után kell fizetni, a vámdíjak és a szállítási költségek hozzáadása nélkül, ami csak az importárunknál mérvadó. Egyidejűleg még közölte a pénzügyminiszter, hogy a papi ruhákhoz használt külföldi szövetek mentesek a luxusadó alól.

Megjelent az első erdélyi gazdasági lexikon. A gazdasági élet nemzetközi egybefonódása hozza magával, hogy a bankvilágban és a vám, szállítási stb. szakmákban igen sok olyan kifejezés van, amelyeknek jelentésével a gyakorlati ember nincs mindig tisztában. A háború után a devizaüzlet fellendülése pedig egészen sajátos kifejezéseket teremtett, amelyek zavarba hozzák a tanult gazdasági embert is, aki úgy üzleti levelezésben, mint a sajtóban gyakran találkozhat ismeretlen kifejezésekkel, vagy olyanokkal, amelyeknek pontos értelmét nem ismeri. Mindezeket átsegíti dr. Foris Lajos: *Gyakorlati Gazdasági Bank és Deviza-Lexikon* most megjelent munkája, amely az

Intelligens akvirálókat keres Erdélyben irodalmi vállalat. Irjon „Kultura” jelígyére a kiadóba.

Forgalmas helyen, tágas sarok üzlethelyiség, vízvezetékkel azonnala kiadó. — Szenes, Zápolya-utca 2. 2748

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek
NEUMANN M Cluj férfi- és
fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Ort. Zsidó Hitközségi Tagok!

Jöjjetek el okvetlenül a folyó hó
29-én, vasárnap d. u.
3 órakor a Beth Abraham
helyiségében (Malom-u. 8.) tartandó

Nagygyűlésre.

Tárgy: Hitközségi ügyek.

összes ilyen kitejezéseket tömören, de közérthető fogalmazásban megmagyarázza. Több mint 1600 kifejezés magyarázatát adja a könyv, amely mellőzte az általánosan tudott kitejezéseket és ezáltal könnyen áttekinthető, a laikus által is jól használható. A könyv árát a szerző mindössze 160 leiben szabta meg, hogy széles rétegekben való elterjedését biztosítsa. Kapható kiadóhivatalunkban és minden könyvkereskedésben.

Beiktatták a Banca Nationala új igazgatóját. Bukarestből jelentik: Tegnap foglalta el a Banca Nationalánál a *Lepadatu* volt pénzügyminiszter lemondása folytán megüresedett igazgatói állást I. C. *Atanasiu* volt államtitkár. Az új igazgatót *Burileanu* kormányzó mutatta be a jegybank közgyűlésének.

Belgium új bankjegyeket ad ki. A belga nemzeti bank most hozza forgalomba az új 10 belgás (50 frank) bankjegyeket ugyanolyan típusúval, mint a már kibocsátott 100 belgás bankjegyek. Még ebben az évben forgalomba hozzák a 20 és 200 belga értékű bankjegyeket is, úgy, hogy a belga frank rövidesen megszűnik. Az ezüstpénz előállításáról és forgalomba hozataláról a tárgyalások most folynak.

A minisztertanács nem szállította le a petróleum fuvardíját és vámját. Röviden beszámoltunk már a tegnapi minisztertanács lefolyásáról, amelynek egyik főpontja a petróleumipar válságának enyhítésére vonatkozó intézkedések elhatározása volt. A tanácskozással során a kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy jelenleg nem engedi meg a nyersolaj kivitelét. Ugyancsak elutasító határozatot hozott a minisztertanács abban a kérdésben is, hogy leszállítsa a petróleum fuvardíját és exportilletékét.

Orth. Chevra Kadisa, Cluj

132-27.

Értesítés

Tudomására hozzuk az érdekelteknek, hogy Pap-u. 38 sz. alatt lakó dr. Nass Endre orvos ur felajánlta szolgálatát Egyletünknek, hogy úgy lakásán, mint azon kívül a Chevra Kadisa által igazolt szegény betegeket ingyenes gyógykezelésben fogja részesíteni.

Mindazon szegény hitsorsosaink, kik nevezett orvos urat igénybe akarnák venni, forduljanak előzőleg a Chevra Kadisához erre vonatkozó utalványok kiállítása céljából.

Cluj, 1927. május 25.

Az Orth. Chevra Kadisa Elöljárósága nevében:

Mózes
titkár

Wertheimer Miksa
elnök

Belvárosban két egymásba nyíló parkettes, különbejárati szoba, orvosi rendelőnek vagy irodának alkalmas, kiadó. Cim a kiadóban.

Mindenes szakácsnét azonnali belépésre keresek. — Cim a kiadóban.

Árva zsidólány, jobb házból való, intelligens zsidó családban nevelkedett, tartásba, esetleg 2 gyermek mellé. Fizetésre nem reflektál, csupán otthonra és jó kánásmódra vágyik. Cim: Izsák Etelka, Oradea Str. Horia 16.

Képviselőket

keres a külföldön is magánbank (acsehszlovák osztálysorsjáték fiókja). Üzletágak: összes banküzletek. Leveleket „Nagy kereset” címen a Faktor” hirdetői iroda közvetít Bratislava, Dunajeska 20.

Monostori-uton kiadó egy szoba 2 fiatal embernek. Cim a Kadima nyomdában Str. Baron L. Pop 10.

Autóbusz-járat naponta. Indulás Borsáról Jacobenire 2:30 délután. Indulás Jacobeniből Borsára 8:30 reggel.

Iparpártolási kedvezmények. A május 27-ikén kelt 114. számú Monitorul Oficialban megjelent minisztertanács határozat értelmében a törvényi (Szilágymegye) „Gheorgia” rt. kendergyára, a temesvári „Excelsior”-festékgár, valamint a temes-torontálmezei Liebling községben levő Jacob Hildenbrand & Co. cég téglagyára megkapták az iparpártolási törvényben előírt kedvezményeket.

A bab exportváma. A pénzügyminisztérium értesítette a vámhivatalokat, hogy az exportra szánt bab ugyanolyan illeték alá esik, mint a paszuly. A bab váma tehát vagononként öt angol font.

Orth. Chevra Kadisa, Cluj

149-27.

Felhívás

Felkérjük az érdekelteket, akik az itteni temetőben sírkövet állítani szándékoznak, hogy a sírkő megrendelése előtt irodánkban jelentkezni szíveskedjenek, hogy az egylet szempontját illető kérdésekre tájékoztatni módunkban legyen.

Cluj, 1927. május 25.

Az Orth. Chevra Kadisa, Cluj

Megyei képviselőket keres

magas jutalékkal biztosító intézet.

Csakis kaucióképes

szakemberek referenciákkal és személyi adatokkal felszerelt ajánlatukat küldjék be az Express-irodához, Cluj, Calea R. Ferdinand 23.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal: 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-
Egyes szám ára pályasárváron és vidéken 5 le, Bukarestben is 5 le

1927 május 31. Kedő

A király igyekszik

A fővárosi sajtó naponta foglalkozik egy nem alakításának kérdésével nemcsak általánosságban, hanem konkrét adatokkal és sokat emlegetett összehasonlításokkal. Az egyik hangja annyira határozottan is kiterjeszkedik, hogy mégis rejtőznie kell.

A kormány ugyancsak hivatalos távirati híreket és leszögezve folytatja az ország király bizalma alapján szerint ezek a tendenciák hírek nemzeti máznak, amelynek érdekében a nyugati

De a hivatalos utáni lapok, között közelálló is, a leg

A „Viitorul” hírvászt intézett a miniszterre egy nemzeti ma is nehéz időkkel leges konszolidáció könnyíteni a jelen

A „Politica” autentikus híreket közölg. Biztos, a gának adott kifejezést egyuttal megbízta ságát. Bratianu Jortért a fővárosba és közásokból ugylát szükségesnek itéli ma délután találkozik beszállásán a nem

Az angol sajtó

A nemzeti kormány céljairól eddig hivatalosan egyáltalán nem szóltak, de a forrás szerint, amely azonban komolyan, a nemzeti impulzust voltaképpen a máciai viszony megváltoztatására irányuló lépéseket jelentenek. Ezeket a híreket a körök terjesztik, ha tájékoztatás céljából Romániába, a máciai viszony megváltoztatásának érdekében is, sőt

egy-egy külföldi hírlapszerkesztők, hálomszoros mozgós

Hivatalos körök szerint a német és angol szakítással kapcsolatos vonatkozásokról részben már mozgó verziók állnak a feltevés, halméjének propagálására kísérlet